

DATUM
2014-12-18
ERT DATUM
2014-09-23

DIARIENR
2014/165-4
ER BETECKNING
Ku2014/1492/RFS

Regeringskansliet
Kulturdepartementet
103 33 Stockholm

Överlämnande av allmänna handlingar för förvaring (Ds 2014:34)

I departementsskrivelsen presenteras ett antal förslag för att komma till rätta med de brister som Riksarkivet i inspektioner och rapporter har observerat i hantering, förvaring och information om allmänna handlingar och arkiv som förvaras av andra organ än myndigheter. Statskontoret tillstyrker utredningens förslag. Samtidigt menar Statskontoret att det kvarstår några frågor som bör analyseras närmare i den fortsatta beredningen.

Effektivitet och demokratiska värden stärks

Statskontoret har överlag en positiv inställning till förslagen om att stärka allmänhetens möjlighet till insyn och tillgång till allmänna handlingar vars förvaring övertagits av enskilda organ. Den föreslagna förstärkningen av tillsynen kan väntas öka kontrollen över de allmänna handlingarna. Dessutom kan medborgarnas insyn och tillgång stärkas genom ett statligt register över var handlingar finns förvarade. Statskontoret bedömer även att finansieringen av tillsynen är adekvat, eftersom den belastar de förvarande organen och inte Riksarkivets anslag. Slutligen kan beredning av ärenden hos Riksarkivet väntas minska regeringens administrativa börda och därmed verka effektiviserande för statsförvaltningen.

Styrningen kan behöva kompletteras ytterligare

Statskontoret bedömer att de regeländringar avseende organens förvaring som föreslås endast innebär små förändringar i förhållande till de gällande bestämmelserna. De kan därför inte förväntas leda till omfattande förändringar av dagens situation. De möjligheter till vite som föreslås utgör ändamålsenliga tillsynsbefogenheter. Men med den föreslagna avgiften vid återlämnande av arkiv uppstår incitament för organen att behålla arkiv längre än nödvändigt. Det saknas också sanktionsmöjligheter när de förvarande organen inte tillhandahåller dokumentation kring arkivhantering och egenkontroll. Regeringen bör överväga att utreda sådana ökade sanktionsmöjligheter i samband med den fortsatta beredningen. Vidare bör man i den fortsatta beredningen överväga att komplettera den föreslagna styrningen genom reg-

ler och avgifter med utbildningsinsatser. Departementsskrivelsen uppmärksammar brister i arkivkompetens hos de förvarande organen. Denna kompetens är nödvändig för att organens arkivverksamhet bättre ska komma att motsvara offentlighetsprincipens krav.

Förslag avfärdas utan tillräcklig motivering

Departementsskrivelsen avfärdar idén att arkivmyndighetens personal kan placeras hos förvarande organ, eftersom personalen skulle ställas inför verksamheter som de inte är bekanta med. Slutsatsen bygger på resonemang i en proposition från 1993/94.¹ Därefter har vi sett en mycket snabb utveckling vad gäller digitalisering, vilket kan ha förändrat förutsättningarna för det resonemang som förs i den tjugo år gamla propositionen. Statskontoret föreslår därför att denna fråga analyseras närmare i den fortsatta beredningen.

Ökad administrativ börda för förvarande organ

Statskontoret delar inte slutsatsen i departementsskrivelsen att förvarande organ inte kommer att få någon ökad administrativ börda. De höjda kraven på hanteringen av arkiv och allmänna handlingar kommer att innebära utökade arbetsuppgifter för de förvarande organen. Frågan om ökade administrativa kostnader bör därför analyseras närmare i den fortsatta beredningen och vägas mot de demokratiska värden som stärks genom de höjda kraven.

Generaldirektör Ingvar Mattson har beslutat i detta ärende. Utredningschef Marie Uhrwing och praktikant Johan Sandén, föredragande, var närvarande vid den slutliga handläggningen.

Ingvar Mattson

Johan Sandén

¹ Prop. 1993/94:113 s. 18.